

Důležité písně v historii

Znáte písně, které *hýbaly* českou historii? Dobře, možná jste slyšeli českou *hymnu*. Ale je tu několik dalších písní, které byly v české historii důležité a mají dodnes silné *poselství*. Některé se stále zpívají, když je nějaké historické výročí nebo když se koná politická demonstrace.

foto: Wikimedia Commons

Svatováclavský chorál

Svatováclavský chorál je první duchovní píseň v češtině. Vznikla asi ve 12. století. Je to krátká *modlitba* ke svatému Václavovi, který je *patronem* Česka. V písni Češi prosí svatého Václava o pomoc a ochranu. Tato píseň se v roce 1918 skoro stala českou hymnou. V historii se zpívala vždy při důležitých událostech, například i na *pohřbu* prezidenta Masaryka a Havla.

Ktož jsú boží bojovníci

Píseň Ktož jsú boží bojovníci (v současné češtině: Kdo jsou boží bojovníci) je husitská hymna z 15. století. Husité byli čeští protestanti, kteří bojovali za reformu církve. Legenda

říká, že jednou zpívali tuto hymnu a nepřátelé se báli a *utekli*. Píseň obsahuje velké *nadšení* k boji a silné *vlastenectví*. Byla inspirací pro mnoho českých skladatelů a hudebníků, a to nejen klasické, ale i moderní hudby.

Kde domov můj

První *sloka* písně Kde domov můj je od roku 1992 česká státní hymna. Předtím to byla první část československé hymny. Jako druhá sloka hymny se zpívala slovenská píseň Nad Tatrou sa blýska. Kde domov můj napsal v roce 1834 spisovatel Josef Kajetán Tyl pro svoji divadelní hru Fidlovačka. Hudbu *složil* František Škroup. V písni se zpívá o tom,

jak je krásná příroda tam, kde jsme doma – v Česku.

Ach, synku, synku

Říká se, že tato lidová píseň byla nejoblíbenější písní prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Proto byla za první republiky (1918–1938) považována téměř za druhou hymnu. Píseň obsahuje *naději* a díky Masarykově oblíbenosti odkazuje na českou demokratickou tradici. Zpíval ji například prezident Miloš Zeman po tom, co v roce 2018 vyhrál *volby*.

Škoda lásky

Píseň Škoda lásky složil skladatel Jaromír Vejvoda v roce 1927. Později

Důležité písně v historii

napsal Vašek Zeman její text a v roce 1938 ji vydali na *desce*. Text o nešťastné lásce kontrastuje s hodně veselou hudbou. Na konci 30. let se píseň stala populární i v zahraničí a byla přeložena do mnoha jazyků. Zpívali ji hlavně vojáci. V angličtině se jmenuje Beer Barrel Polka, protože má polkovou melodii a polka byla v té době oblíbený tanec. V roce 1945 touto písní oslavovali konec druhé světové války vojáci různých národů.

Modlitba pro Martu

Píseň s názvem *Modlitba* původně zpívala zpěvačka Marta Kubišová v populárním televizním seriálu. V roce 1968 se stala symbolem nesouhlasu s okupací Československa vojsky Varšavské smlouvy. Její text byl napsán podle modlitby slavného českého pedagoga Jana Amose Komenského. Píseň je plná naděje a víry v lepší budoucnost. V 70. a 80. letech byla *zakázána*. Velký comeback přišel až při sametové revoluci v roce 1989. 21. listopadu ji Marta Kubišová zazpívala na demonstraci na Václavském náměstí.

foto: Wikimedia Commons

Bratříčku, zavírej vrátka

Říká se, že Karel Kryl napsal píseň *Bratříčku* v noci 21. srpna 1968, hned po okupaci Československa. V roce 1969 ji vydal na stejnojmenné *desce*, která byla velmi oblíbená. Píseň ukazuje náladu společnosti,

mluví o strachu a úzkosti. Jedná se o „*protestsong*“, tedy protestní píseň, která má politický obsah a je proti režimu. Karel Kryl byl velmi známý svými *protestsongy*. V roce 1969 Kryl emigroval do Německa a jeho písně byly zakázány. **pv**

1. Doplňte k písni rok nebo století.

Někdy je s písni spojeno více let, vysvětlete proč.

a. 12. století	c. 1834	e. 1938	g. 1968	i. 1989	k. 2018
b. 15. století	d. 1918	f. 1945	h. 1969	j. 1992	

1. Ach, synku, synku
2. Bratříčku, zavírej vrátka
3. Kde domov můj
4. Ktož jsú boží bojovníci
5. Modlitba pro Martu
6. Svatováclavský chorál
7. Škoda lásky

Slovníček

<i>deska</i>	S, F	věk, která má hudební data	a record	<i>poselství</i>	S, N	morální zpráva	a message
<i>duchovní</i>	Adj	náboženský, církevní	cleric	<i>přeložit</i>	V, pf	převést do jiného jazyka	to translate
<i>hýbat</i>	V, impf	udělat pohyb	to move	<i>sloka</i>	S, F	část básně nebo písně	a strophe
<i>hymna</i>	S, F	oficiální píseň státu	an anthem	<i>složit</i>	V, pf	napsat hudbu	to compose
<i>chorál</i>	S, M	křesťanská píseň	a chorale	<i>utéct</i>	V, pf	běžet pryč	to run away
<i>modlitba</i>	S, F	uctívání boha textem	a prayer	<i>úzkost</i>	V, F	pocit strachu a tísně	an anxiety
<i>naděje</i>	S, F	očekávání, že se stane něco dobrého	hope	<i>víra</i>	S, F	přesvědčení o něčem	a belief
<i>nadšení</i>	S, N	entuziasmus	enthusiasm	<i>vlastenectví</i>	S, N	projevení lásky k rodné zemi	a patriotism
<i>patron</i>	S, M	svatý člověk, který chrání lidi, zemi, kostel apod.	a patron saint	<i>voják</i>	S, M	člen armády	a soldier
<i>pohřeb</i>	S, M	rituál, kdy je zemřelý člověk dán do hrobu	a funeral	<i>volby</i>	S, F, pl	výběr politických reprezentantů	elections
				<i>výročí</i>	S, N	každoroční připomínka historické události	an anniversary
				<i>zakázat</i>	V, pf	říct, co nesmíme dělat	to ban